

Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta (HE 230/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 39/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkoin kuluttajaluottojen hintasäätelyn vaikutuksia kustannuksiltaan kohtuuttomien kuluttajaluottojen tarjontaan ja hintoihin sekä ryhtyy tarvittaessa välittömästi lisätoimiin.
2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi pikaisesti ulosoton suojaosuusjärjestelmän ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä velallisen maksukyvyn arvioinnissa huomioon otettavien velallisen välttämättömien elinkustannusten tason kehittämistarpeet ja valmistelee tarvittavat säädösmuutokset.
3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin kuluttajien velkaantumisongelmien ennaltaehkäisyyn ja vähentämisen tehostamiseksi muun muassa arvioimalla maksuhäiriötietojen säilytysaikojen tarkoituksenmukaisuutta ja selvittämällä korkeakorkoisten vakuudettomien kuluttajaluottojen mainonnan rajoittamista sekä selvittää mahdollisuuksia parantaa sosiaalisen luototuksen saatavuutta.
4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti selvittämään ja valmistelemaan lainsäädäntöä, jolla mahdollistetaan Finanssivalvonnan riittävät ja tehokkaat valtuudet valvoa ja sanktioida korkeakorkoisten pienlainojen tarjoajien toimintaa.
5. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii perusteellisen selvityksen siitä, onko pikavippijärjestelmä lainkaan tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen, ja ryhtyy selvityksen pohjalta tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Eduskunnan vastaus EV 284/2018 vp

6. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kiinnittää huomiota talousosaamisen lisäämiseen eri asteisessa koulutuksessa velkaantumisongelman ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 4 luvun 1 ja 2 §, 7 luvun 6 ja 17 a § sekä 7 a luvun 31 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 luvun 1 § laeissa 1259/1994 ja 1072/2000 ja 2 § laissa 1259/1994, 7 luvun 6 § laeissa 746/2010 ja 851/2016 ja 17 a § laissa 207/2013 sekä 7 a luvun 31 § laissa 851/2016, sekä *lisätään* 7 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010, 207/2013 ja 851/2016, uusi 4 momentti ja lukuun uusi 17 b § seuraavasti:

4 luku

Sopimuksen sovittelu ja tulkinta

1 §

Jos tässä laissa tarkoitetun sopimuksen ehto on kuluttajan kannalta kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, ehtoa voidaan sovittella, jollei 2 §:stä muuta johdu, tai se voidaan jättää huomioon ottamatta. Sopimuksen ehtona pidetään myös vastikkeen määrää koskevaa sitoumusta. Kohtuuttomuutta arvioitaessa otetaan huomioon sopimuksen koko sisältö, osapuolten asema, sopimusta tehtäessä vallinneet olot ja, jollei 2 §:stä muuta johdu, olojen muuttuminen sekä muut seikat.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ehto on sellainen, että sopimuksen jääminen voimaan muilta osin muuttumattomana ei ole ehdon sovittelun vuoksi kohtuullista, sopimusta voidaan, jollei 2 §:stä muuta johdu, sovittella muiltakin osin tai se voidaan määrätä raukeamaan.

2 §

Jos 1 §:ssä tarkoitettu sopimusehto on laadittu etukäteen ilman, että kuluttaja on voinut vaikuttaa sen sisältöön, on mainittua pykälää sovellettaessa noudatettava tässä pykälässä säädettyjä rajoituksia.

Jos ehto sopimusta tehtäessä vallinneissa olosuhteissa on ollut kohtuuton, ei ehdon kohtuuttomuutta myöhemmin arvioitaessa saa kuluttajan vahingoksi ottaa huomioon olosuhteiden muuttamista.

Eduskunnan vastaus EV 284/2018 vp

Kohtuuton ehto on jätettävä huomioon ottamatta ja sopimus jätettävä voimaan muilta osin muuttumattomana, jos se voi sellaisenaan pysyä voimassa.

7 luku

Kuluttajaluotot

3 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa

Tämän luvun 17 a §:ää ei sovelleta osamaksukauppaan, jossa kaupan kohteena on liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävä liikenneväline siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen. Jos kuluttajalla on sopimuksen perusteella oikeus nostaa myös rahavaroja, mainittua pykälää kuitenkin sovelletaan.

6 §

Luottokustannukset ja korko

Luottokustannuksilla tarkoitetaan tässä luvussa luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluotosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää; luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin.

Luottokustannuksiin ei lueta:

- 1) luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia, jos tilin avaaminen on vapaaehtoista ja kustannukset on sopimuksessa eritelty;
- 2) kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja;
- 3) notaarikuluja.

Todellisella vuosikorolla tarkoitetaan tässä luvussa korkoprosenttia, joka saadaan laskemalla luottokustannukset vuosikorkona luoton määrälle lyhennykset huomioon ottaen. Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Luoton korolla tarkoitetaan tässä luvussa korkoa, joka ilmoitetaan nostetun luoton määrään vuositasolla sovellettuna kiinteänä tai vaihtuvana prosenttilukuna.

17 a §

Luottokustannusten enimmäismäärä

Kuluttajan nostamalle luotolle perittävää luoton korkoa ei saa sopia 20:tä prosenttia suuremmaksi.

Eduskunnan vastaus EV 284/2018 vp

Jos kuluttajan on sopimuksen mukaan maksettava muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja luottokustannuksia, näiden määrä ei saa ylittää päivää kohden 0,01:tä prosenttia luottosopimuksen mukaisesta luoton määrästä tai luottorajasta luottosopimuksen voimassaoloajalta.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, muiden luottokustannusten enimmäismäärä voidaan sopia 5 euroksi edellyttäen, että luottoaika on sopimuksen mukaan vähintään 30 päivää. Kuluttajan 2 momentin perusteella maksettavaksi tulevat kustannukset eivät saa ylittää 150:tä euroa vuodessa, eikä luottokustannuksia saa periä kuluttajalta ennakolta pidemmältä kuin vuoden ajalta.

Jos luotonantaja tai luotonvälittäjä rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan.

Mitä 2—4 momentissa säädetään, ei koske luottokustannuksina pidettäviä vakuutusmaksuja, jos vakuutuksen tarkoituksena on luoton vakuuden arvon turvaaminen.

Jos kuluttaja maksaa luoton ennaikaisesti takaisin, sovelletaan 2 ja 3 momentin estämättä, mitä 27 ja 28 §:ssä säädetään. Jos luotto eräännytetään, sovelletaan 2 ja 3 momentin estämättä, mitä 35 §:ssä säädetään.

17 b §

Maksuajan pidentämisestä perittävät kulut

Maksuajan pidentämisestä ennen saatavan erääntymistä saa periä kuluttajalta enintään 5 euroa edellyttäen, että maksuaika pitenee vähintään 14 päivällä. Kuluttajalta tällaisista toimista perittävien kulujen yhteismäärä ei saa kuitenkaan ylittää vuodessa 20:tä euroa.

7 a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

31 §

Kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltaminen

Asunto-omaisuuteen liittyviin kuluttajaluottoihin sovelletaan lisäksi 7 luvun 1 §:n 3 ja 4 momenttia ja 13, 13 a, 15, 16 ja 16 a §:ää, 17 a §:n 1—5 momenttia, 18, 19 ja 23 §:ää, 24 §:n 1, 2 ja 4 momenttia sekä 25, 26 ja 30—35 §:ää. Lisäksi asuntovakuudellisiin kuluttajaluottoihin sovelletaan mainitun luvun 39 ja 40 §:ää. Mainitun luvun 17 a §:n 1—5 momenttia ei kuitenkaan sovelleta esinevakuudelliseen asuntoluottoon.

Asuntoluottosopimuksessa voidaan 7 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentin estämättä kuitenkin sopia, että luotosta kuluttajan maksettavaksi tuleva korko ei muutu, jos viitekoron arvo on pienempi kuin nolla. Jos kuluttaja maksaa asunto-omaisuuteen liittyvän kuluttajaluoton ennaikaisesti takaisin, sovelletaan mainitun luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä tämän luvun 19—21 §:ssä säädetään. Jos asunto-omaisuuteen liittyvä luotto eräännytetään, sovelletaan 7 luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä mainitun luvun 35 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 284/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevaan sopimukseen sovelletaan tämän lain 4 luvun 2 §:n, 7 luvun 17 a §:n ja 7 a luvun 31 §:n asemesta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 7 luvun 17 b §:ää sovelletaan maksuajan pidentämiseen, joka on tehty tämän lain voimaantulon jälkeen.

Laki

korkolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkolain (633/1982) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 209/2013, seuraavasti:

2 §

Tahdonvaltaisuus

Velvollisuus maksaa korkoa määräytyy tämän lain mukaan, jollei muuta johdu velallisen sitoumuksesta tai kauppatastavasta taikka toisin ole säädetty.

Jos velallisen sitoumus liittyy kuluttajaluottoa tai muuta kulutushyödykettä koskevaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen sopimukseen taikka sellaiseen sopimukseen, jonka perusteella velallinen ostamalla tai vuokraamalla hankkii asunnon itseään tai perheenjäseniään varten, sitoumus on tehoton siltä osin kuin velallinen olisi velvollinen maksamaan enemmän viivästyskorkoa kuin 4 tai 5—11 §:ssä säädetään. Jos velallinen näissä tapauksissa on viivästyksen varalta sitoutunut viivästyskoron sijasta tai sen lisäksi maksamaan provisiota, palkkiota tai vastaavaa suoritusta, sitoumus on tehoton siltä osin kuin viivästyskoron ja mainitun suorituksen yhteenlaskettu määrä ylittää 4 tai 5—11 §:n mukaan lasketun koron.

Tämän lain säännöksiä sovellettaessa kuluttajaluottoon rinnastetaan myös luotto, jonka joku muu kuin elinkeinonharjoittaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäykseenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä, jos elinkeinonharjoittaja välittää luoton kuluttajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa eräänntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 31/2013, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Kuluttajasaatava

Tämän lain säännöksiä sovellettaessa kuluttajasaatavaan rinnastetaan myös luotto, jonka joku muu kuin elinkeinonharjoittaja on myöntänyt kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelynä, jos elinkeinonharjoittaja on välittänyt luoton kuluttajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tässä laissa tarkoitettujen kuluttajasaatavien perintään sovelletaan 10 c ja 10 d §:ää vain siltä osin kuin perintätoimet suoritetaan tämän lain voimaantulon jälkeen.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 439/2018, uusi 2 momentti seuraavasti:

5 luku

Riita-asian vireillepano ja valmistelu

3 §

Jos saaminen perustuu kuluttajansuojalain (38/1978) 7 tai 7 a luvussa tarkoitettuun kuluttajaluottosopimukseen, haastehakemuksessa on ilmoitettava myös:

Eduskunnan vastaus EV 284/2018 vp

- 1) luottosopimuksen mukainen luoton määrä tai luottoraja;
- 2) luottosopimuksen voimassaoloaika päivinä;
- 3) luottosopimuksen mukainen luoton korko;
- 4) luottokustannukset ja muut kulut yksilöityinä;
- 5) luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko;
- 6) onko luottosopimus tehty kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:ssä tai 7 a luvun 15 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 . Tämän lain 5 luvun 3 §:n 2 momentin 5 kohta tulee kuitenkin voimaan vasta _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tulevaan asiaan sovelletaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 1—4 kohtaa vain, jos vaatimukseen sovelletaan kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:ää, sellaisena kuin se on laissa (/).

Helsingissä 7.3.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri